

Zadaci za učenike:

1. Prepisati u bilježnicu (ovu lekciju smo započeli obrađivati u školi tako da onaj dio koji imate već zapisan ne morate prepisivati, samo nastavite tamo gdje smo stali!)

2. Riješiti zadatke i poslati ih do utorka 24.3. na ovaj mail:

ana.geografija12@gmail.com

BILJNI POKROV I TLO

- 3 klimatsko-vegetacijska područja ovisno o klimi, vrsti tla i biljnom pokrovu:

1) PRIMORSKI PROSTOR

Tlo:

- sredozemna klima + stijenska podloga (vapnenci i dolomiti) + djelovanje čovjeka= karakteristična tla i biljni pokrov
- najraširenija su obojena tla nastala na vapnencima: **smeđa tla i crvenica** (crvenica- netopivi ostatak trošenja vapnenačke podloge)
- **smeđa i žutosmeđa** tla na flišu u Istri i Ravnim kotarima
- **tresetna tla** slična slavonskoj crnici u dolini Neretve
- raširen je i goli krš sa samo pjegama crvenice = **litosol**

Biljni pokrov:

U vegetacijskom smislu razlikujemo:

a) ***Eumediteran (pravi mediteran):***

- obuhvaća otoke i obalnu zonu
- šume hrasta crnike, primorskog i crnog bora te čempresa danas uglavnom uništene sječom, ispašom i paljenjem
- **hrast crnika**: Rab (šuma Dundo), Mljet, Olib
- **crni bor**: Brač, Hvar i Pelješac
- Prevladavaju različiti degradirani (uništeni) oblici:
  - makija**: zimzelena šikara visokih i niskih grmova (crnika, planika, lovor, brnistra, mirta)
  - garig**: rijetka šikara nastala sječom makije (šmrika, zelenika, smrdela)
  - kamenjar** : krška golet, samo najotporniji grmovi i trave

b) ***Submediteran:***

- obuhvaća unutrašnjost Istre, Ravne kotare, Bukovicu i Zagoru
- utjecaj mora slabi, jača utjecaj kontinenta
- ne postoji stalno zeleni pokrov već listopadne šume hrasta medunca i bijelog graba

2) GORSKI PROSTOR

Tlo:

- malo je plodnog tla
- prevladavaju **podzoli**: kisela isprana tla, siromašna hranjivim mineralnim sastojcima
- **crvenica i smeđa tla**

Biljni pokrov:

- sastav tla i količina padalina idealna za rast gustih šuma
- sastav šuma ovisi o nadmorskoj visini:
  - 300 – 700 m n/v - bukva
  - 700 – 1000 m n/v - bukva i jela, planinske livade
  - 1000 – 1500 m n/v - klekovina (iskrivljena bukova i crnogorična stabla)
  - iznad 1500 m n/v - goleti

3) PANONSKO-PERIPANONSKI PROSTOR

Tlo:

- **crnica**: najplodnije tlo, bogato humusom, šupljikavo, lako se obrađuje; nastalo na lesu (praporu) u istočnoj Hrv.
- **močvarna crnica**: u području močvara i poloja uz velike rijeke, plodna, ali im je nedostatak velika vlažnost i mogućnost poplavlivanja (potrebna melioracija = odvodnjavanje)
- **aluvijalna tla**: nastaju uz riječne tokove nanosima rijeka, plodna su, ali imaju iste nedostatke kao i močvarne crnice
- **smeđa tla**: u nižim brežuljkastim i brdskim područjima SZ Hrvatske te starog gromadnog gorja
- **podzoli**: u višim brežuljkastim i brdskim područjima
- **les ili prapor**: u najistočnijim dijelovima Hrv.; nastao je nanosima vjetra, blijedožute je boje, bogat CaCO₃, vodopropustan.

Biljni pokrov:

- oranice
- u vlažnim ravnicama panonsko-peripanonske Hrv. šume *hrasta lužnjaka* (Spačvanska šuma)
- u sušim predjelima šume *hrasta kitnjaka graba*
- nizinske šume između Save i Drave su najočuvanije u Europi

Gospodarsko vrednovanje:

- šume zauzimaju oko 37% teritorija Hrvatske
- gospodarsko značenje šuma: drvna industrija, lov i uzgoj divljači, turizam
- ekološko značenje šuma

* **antropogena tla** (5% svih tala u Hrv.) : tla koja su intenzivnom obradom i dugotrajnom gnojidbom promijenila svake prvobitne karakteristike